

Nro. 19.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Mártilusnak 4-dik napján 1796-dik
esztendőben.*

Hadi és Békességes Környüldállások.

A' háborúnak további folytatásáról és békesség-
ről szóló közönséges tudósítások egymással
ellenkezvén, allig lehet az Olvasónak maga elméjét
meg határozni, és a' valóságot a' költeményektől
meg különböztetni. Egyikből azt olvassuk, hogy
minekutánna a' *Párisi* Directorium az öszve szö-
vetkezett fejedelmek' igasságos fel tételeinek helyt-
nem adott volna, mind a' két rész tellyes tehe-
tsége szerént akarja a' háborút folytatni, 's fegy-
verte által jutni ahhoz, a' mit pennájával el nem er-
hetett. A' másik azt hirdeti, hogy a' *Madritti*,
Stockholmi és *Koppenhágai* udvarok közbenjárása
által nemcsak el kezdődött, hanem tökéletesség-

re is siet a' békesség. A' *Hamburgi* correspondens, 's ő utánna mások is a' békességnek nevezetesebb pontjait is ki írták, holott valamint az egyik, úgy a' másik is bizonytalan kútfőből vette azokat. —

Még a' *Rénuson* túl fekvő és a' közönséges békességig *Frantziáknak* által engedtetett *Pruffziai* tartományok is, a' mellyek a' *Vézeli* tudósítások szerént szinte úgy, mint *Fr. Ország* az erőltetett költsönadás alá rekesztettek, 's közönségesen 150000 liver kéntelenítetnek fizetni nagyon óhajtyák a' békességet. Ezen summából *Geldriára* és *Kesselre* 40910 ; *Kliviára* 40910 ; *Meürsre* 36363 ; *Xantenre* 22226 ; *Reinsbergre* 9092 liver vette-tett, mellyet leg inkább a' pénz váltók, gazdag kereskedők és jóízágokkal bírók tartoznak ki fizetni.

A' *Párisi* Directoriumtól azon tartományokba küldetett titkos parantsolatnak rövid foglalata abból állott, hogy minden kerületbeli municipalitások házanként kerestessék fel az emigrán sokat és polgári hitet le nem tett papokat, 's adják által őket az ott lévő *Fr. ágenseknek*. Ha talán találatnának ilyen sorsú emberek a' közönséges vizsgálódás után is, magok a' municipalitások vonatassanak számadásra.

Német Ország.

Manheimban egy *Müller* nevű tractirnak avagy vendéglőnek házában egynéhány gyanús személyek fogattak el, a' kik titkos egytetésben lenni tartattak a' *Frantziákkal*, 's gyakorta *Kláb* forma gyűlést tartottak egymás közt. El petséttetett írásaikból sok titkos dolog tanultatott ki.

Hogy nem mindenkor haszontalan képzelődésnek kell az álmod tartani és meg utálni, ki tétzik a' következő példából: Egy népes városban lakó vén, de pénzes ex apácza affzony azt álmod.

ja nem régiben, hogy ő reá két gonofztévő ember menvén a' nyakát el akarták vágni. Melly rettentő álma után fel ébredvén, háló szobájának ajtaját, mellyet annakelőtte mindenkor bé szokott zárni, hanem azon éjjel szolgáló leányának tanátsadásából nyitva hagyta, keményen bé zárta, 's halotta, hogy az első szobában valakik halkán együtt beszélgessenek, nagy szorongatások közt ismét le fekszik ágyába, de mivel a' félelem miatt a' szemét sem húnnyhatta bé, halja éjféltán, hogy az ajtaját ki nyitni próbálgatják, és midőn fel nem nyithatnák így szóllanának: most is bé zárta a' vén dög az ajtaját, haggyán, hólnap másképen lesz a' dolog 's a' t. Más nap reggel fel kelvén ágyából, tettetésből egész nyájassággal viselte magát szolgáló leánya eránt, 's mindjárt fölöstököm után egy távolabb lévő külső városba küldötte izenettel. Az alatt egy politzia comissáriust hivattván magához előbefzéli az álmát 's a' valóságot is, de mivel sem eggyik sem a' másik dolog nem vólt elegendő próbája szolgáló leánya gonofz fel tételének, tsak öfzve vont a' commissarius a' vállait; hanem fel nyitván a' leány ruhás almáriumát két nagy és igen éles, 's idegen kést találta benne. Egynéhány szempillantás múlván visszafza menvén a' szolgáló leány kemény szemeket vet reá a' comissarius, tudakozza mire valók a' ládájába el rejtetett éles kések, a' leány hol pirúl, hol halaványodik, meg ijed, térdre esik előttök, 's ki valja gonofz szándékát és tzimborás tátsainak neveit, és mind ő mind ezek meg fogatták. Ilyenképen három személynek élete menekedett meg a' veszedelemtől az álom látás által.

Mivel a' *Regensburgi* dietán arról tétellett emlékezet, hogy az Imperiumi feldmarsalságra emeltetne Gróf *Clerfayt*: azt kívánnya a' *Bétsi* udvar, hogy Gróf *Wurmsor* fő vezérnek is azon méltóság ajándékoztassék. Mellyre nézve mind a' *Cseh* Országi, mind az *Austriai* kerületbéli követek parantsolatot vettek ezen dolognak sürgeté-

sére, a' minthogy mind a' ketten tettek is már arról jelentést. — A' *Baváriai* hertzezség is meg eggyezett immár abban, hogy a' Felséges Császárnak mostani hadi költségeinek némünémüképen való ki pótolására nem 50, hanem 100 Római hólnapok rendeltesse. — A' *Rénus* mellett táborozó Cs. K. armádia 200000 főre fog szaporítani, és nem védelmező, hanem meg támadóképen magát tartani, az az, nem várja, hogy az ellenség által meg támadtassék, hanem maga fogja ötét meg támadni.

Közönségesen olly reménységben vagyunk még is a' Német Birodalom, hogy ebben az éltendőben kevés véres áldozat fog a' *Márs* Isen oltárára vitetni, kiváltképen minekutánna 3 hatalmas udvarok, úgymint a' *Betsi*, *Péttersburgi* és *Londoni* udvarok szoros álliantziára léptenek volna egymás között, melly nem kevés ligyelhetességet, és szorgalmatosságot okozott a' *Párisi* kormányfőknek.

Nagy Britannia.

Londonban egyszeriben villám módjára elterjedt a' Fr. republikával szerzett békességnek híre; sőt annak pontjait is ki adták némelly újság levelek; mivel mindazáltal sem *Pith* minister a' Parlamentom gyűlésében, sem az udvari újság levél semmi hivatalbéli emlékezetet nem tettek arról, méltán lehet azon hírnek igazságáról kétkedni.

Febr. 11-dik napján sok uraságok gyűltek a' királyné palotájába *St. Jamesben* Dél után 5 órakor a' *Carltoni* palotába mentek Ő Felségek és 3 hertzeg affzony ebédre, holott a' több királyi hertzegek 's hertzeg affzonyok, és a' Hollandiai helytartó fejedelem familiájával együtt már akkor meg jelentenek. Kilentz óra tájban fogott a' *Kantabrigiai* Ersek a' nem régen született *Wallisi* hertzeg affzonyka kerelteléséhez, a' Status ministe-

reknek, udvari dámáknak, komornyikoknak, és a' több hivatalos uraságnak jelenlétekben. A' *Wallisi* hertzeg affzony egy királyi baldachinum alatt ülven, maga előtt tartotta egy pompás böltsötskében kedves szüilötjét, kinek *Sarlotta Karolina Augusta* név adatott a' kerefsztségben. — A' király, királyné és a' *Brunsvigiai* uralkodó hertzeg affzony voltak a' kerefszt atya és anyák.

A' *Londoni* közönséges levelek egyenlőképen hirdetik, hogy az Angliai és Prussziai királyok subsidiális tractába botsátkoztak volna egymással a' *Hollandiai* helytartó fejedelem jövő sorsára nézve, és hogy nem meffze vagyon ez az egygyezés a' maga végéhez. Bizonyos dolog, hogy a' *Londonba* lévő Prusszus minister gyakorta való conferentziát tart az udvari ministerekkel, hanem senkinek tudtára nem adatott még eddig, mi legyen annak főbb tárgya, 's mitsoda úton módon kívánják a' nevezett hertzeget ősi jussaiba vizlza állítani.

A' *Hyberniai* Parlamentomban egy finantziális *Billt* terjesztett a' királyi kintstartó a' gyullés eleibe, melly szerént egy millio 996325 font sterlinget kíván ebben az elztendőben az armádiakra való költségre, és a' Statusnak egyéb szükségeire, ide nem számlálván a' civilis és pensionális listát, az az, a' királyi udvar tartására, és a' tiztviselők fizetésére való költséget, melly 2 millio 171313 font sterlingre szokott menni. A' múlt elztendőben külömbkülömbféle úton módon egy millió 497678 fontot gazdálkodott, következésképen 673645 fontot kell még ki pótolni, mellyre költsönpénzt akar fel vétetni, 's annak interesét a' borra, sóra, bélyeges papirosra, és testamentomokra vettetendő adóból ki fizetni.

Ugyan ekkor ilyenképen nyilatkoztatta ki magát a' nem régiben találtatott *Wickloui* aranybányáról: „Szükség, *úgymond*, valamit mivelünk, hogy ezen kintsnek keresése által kárt ne

okozzon a' köz nép az Országnek. Hogyha fontos ez a' találmány, közönséges rendelést kell arról tenni; a' találtatott arany a' koronának tulajdonossága, és ha magános emberek akarnak arra számot tartani, a' Parlamentom tartozik arról végzést tenni. — Tagadhatatlan dolog, hogy ott sok arany találtatott — magam is láttam a' helyét — egy keskeny homokos hely, melyet könnyű lézsen chemiai próbák által meg vizsgálni, hogy ekképen a' köz népnek igyekezete onnan elforditassék, 's illendöképen meg szoritassék.“

Olasz Ország.

Róma városában sok lopás és gyilkosságtörtént e' télen, tsak nem minden éjjel egy, két, 's több meg öletett ember találtatik az úttzákon — Jan. 28-dikán egy igen kedves opera énekeltevé a' teátromban, nagy számmal voltak a' halgatók és nézők. Egyszeriben tüzet kiáltó lárma esvén, ki kívánt a' játék néző helyből ki futni; *Braschi* hertzeg és hertzegné, *Borchese* hertzeg, *August* Anglus királyi hertzeg és több nevezetes személyek kardjokat, süvegeket, köpönyegjüket, 's téli keztyűiket benn hagyván, magok is ki mentek a' lárma hallására; de mivel semmi gyűlladás nem esett, vissza mentek az opera házba, 's már akkor hült helyét találták benn hagyott jószágaiknak.

Turin városa tellyes bizodalomban vagyon az eránt, hogy a' *Madritti* udvar közbenjárása által meg fog békélleni a' *Szárdinai* király a' Fr. nemzettel; azon közben olly erős hadi készületek tétetnek *Lombárdiában*, hogy akármelly nagy hadi erővel is nem árthatna annak az ellenség. *Majlandha* 10000 főből álló katona őrizet ment bé, mellynek bé fogadására mivel elégtelenek voltak az ott lévő kaszármák, egy része a' klastromokba szállitatott kvártélyba.

A' *Génuai* respublikától azt kívánta mostában a' Fr. főkörmányszék, hogy a' *Savónai*

erősséget adja által a' Fr. seregeknek, 's e' mellett fizessen egynéhány ezer piazttert; melly miatt egynéhány izben gyűllést tartott a' Tanáts, és a' mint hallatik, semmi jó választ nem küldött *Párisba*. — Az *Alpesi* Fr. armádiától hat granatéros batallion küldetett a' *Pichegrü* armádiájához; a' melly által esett héjjánosság a' Fr. déli tartományokban requisitio alá vettetett ifjúságból pótoltatott ki. — *Provinciában* annyira békételenkednek a' lakosok, hogy lehetetlen lészen a' zenebonát el kerülni. — A' *Nizzai* Grófságból, és a' *Provincziai* tartományból igen sokan költöznek ki; a' requisitio alá vettetett ifjúságnak nagy része szokatlan utakon és járhatatlan hegyeken mennek a' *Génuai* földre.

A' *Nizzai* Grófságban tett Fr. hadi készültek még most sem szűnnek meg, ámbár a' *Szárdiniai* és Fr. armádiák is fegyvernyugvásra léptenek légyen. — A' közelebb múlt Januáriusban 50000 főből álló sereg jutott oda az első requisitio alá vettetett Fr. ifjak közzül, a' kik mindenképen jól felváltak készülve, tsak hogy a' leg hatalmasabb urokról, a' hasról nem viselhettek gondot. Mivel nem pengő hanem papiros pénzben kapják zsoldjokat, kevés eleséget hordanak hozzájuk a' terch hordozó ölvéreknek gazdái. Ugyan e' miatt sok alkalmatlanságot szenvedtek a' Fr. huzároktól, a' kik erőszakosan kényszerítették őket a' Fr. armádiához eleséget vinni. — A' tengeri szélveszek és az Alpes hegyekben esett nagy havak miatt sem a' hajók, sem a' társzekerek nem vihetnek eleséget, melly miatt, a' mint a' *Génuai* tudósításokból olvassuk, 14 naptól fogva tsak egy fertály portzió kenyér adatik a' Fr. katonaságnak. Jan. 10-dikén várattak *Szavonába* *Scherer* és *Masina* Generálisok, a' hová erőszakosan katona őrizetet akarnak bé tenni kivánt választ nem vehetvén a' *Génuai* Tanátsból. Illyen módon szokták a' Frantziák a' neutralitás törvényeit meg tartani. Úgy hallatik, hogy századonként szöknek *Pede-*

montiumba a' Fr. katonák, ki nem állhatván éh hasoknak hosszas korgását. *Geresiából* 2000 ember akart tisztestől együtt el szökni, hanem *Cé-vában* el állották az útjokat az utánnok küldetett Frantziák. A' *Pedemonti* és *Szárardiniai* seregek-nél lévő tiszteknek meg parantsoltatott, hogy a' farsang el múlása után mindjárt ki ki a' maga brigádájához mennyen.

Austriai Belgium.

Epen azon polgári hit letételre akarja a' Párisi Directorium az ide való papságot kötelezni, a' mellyre a' Fr. papságot kötelezte 1790-dik esztendőben, a' szerzetes Rendeket pedig egészen el törteni, holott nintsen nagyobb bolondság, mint a' gyozedelem előtt gyozedelmi énekeket dudálni. A' *Belgiumi* tartományokban és a' *Lüttich* püspökségben lévő, s a' Fr. papsághoz tartozott jószágokat nem sokára el fogja adadni, mellynek végbe viteléhez annyival nagyobb reménységgel vagyon a' *Brüsszeli* Fr. kórimányszéknek, mivel minden *Belgiumi* tartományok dugva vagynak katonasággal.

A' *Gemappei* zenebonának indítói és zenebonás társai majdan meg fogják sententziájokat hallani. Az el fogattak két rendre osztattak fel a' törvénytévőszék által, az elsőhöz azok számlálatnak, a' kik világosan fegyvert fogtak a' Fr. republika ellen, és ki vagdalták szabadság fiait.— A' másodikhoz azok, a' kik részt vettek azon zenebonában, de fegyvert nem fogtak a' republika ellen; az elsőbkek a' katona comissió, az utóbbak a' *Dylei* osztály törvénytészék eleibe idéztettek, és imé ez a' meg különböztetések a' két rendbélieknek hosszabbította és késleltette a' sententziának ki mondását. — Az *Austriai Belgiumi* jövedelmek és erőltetett költsön adás a' Finánts ministerek által ki adott, és három hónapok alatt

kész pénzel ki fizettetendő obligációknak ki elégitésekre rendeltettek.

Batáviai Respublika.

Az *Utrechti* municipalitás 20 tisztet küldött *Hágába* az *Orániai* hertzeg ármádiájánál szolgálatot vett, de a' *Westfáliai* határokon a' Frantziák által el fogatott Hollandus tisztek közül, a' kik leg ottan a' katona comissió eleibe idéztettek. — A' *Friziai* tartománynak képviselői is halálos büntetést rendeltek az *Orániai* hertzeg ármádiájánál szolgált embereknek azon esetre, hogyha vissza téréndenek honnyaikba, ugyan ök azt a' hirdetményt tétették közönségessé az előbbi kormányzék tisztyviselőire, és azokra nézve, a' kik eránt semmi bizodalommal nintsen a' nemzet, hogy 14 nap alatt ki ki közülök menjen vissza honnyába, és semminémű névvel nevezendő örökségeiket eladni ne mérészeljék.

A' Helytartó Fejedelem dolgaira nézve ki rendelt commissió is meg tette a' maga jelentését, melly egyátaljában a' *Voorda* és *Valkenaar* tudós törvénytudók ítélettételen fundáltatik, és a' mellyről az a' végzés hozatott, hogy Fr. nyelvre által fordittatván nyomtattassék ki, és minden Európai udvaroknál lévő Hollandus követeknek küldetessen meg. Egyébaránt ez az egész dolog a' nationalis Conventre fog bizattatni, úgymint a' mellynek másokat ki záró jussa vagyon a' nationalis vétkeknek meg büntetésére.

A' *Hollandiai* tartomány képviselői egy provinciális administratiót választattak a' választás jussával bíró polgárok által, melly a' nationalis Convent által készitetendő új constitutiónak bévétele és fel állítása után mindjárt meg fog szünni. Ez a' rendelés különös érzékenységet okozott néhány *Hollandiai* városokban, nevezetesen *Amsterdamban*, a' melly egyátaljában meg vetette ezen

rendelést, és imé ez az egyenetlenség okozta, hogy a' múlt Febr. 18-dikán öfzve nem gyűlhetett a' nationális Convent.

Frantzia Ország.

Egy *Párisi* közönséges levélből ezeket olvasuk: „Itten közönségesen azt hiszük, hogy a' fő kormányfők nintsen távol a' békesség szerzéstől, kiváltképen minekutánna igasságos plánomot küldöttek volna nékie a' hadakozó hatalmasságok, sőt a' mint némellyek gyanakodnak, el is kezdődött innár a' békességnek munkája, mivel szüntelen jönnek mennek a' kurirok. Ideje is volna már valaha, hogy a' kormányfők a' belső dolgoknak meg jobbítására, és nem a' hadakozásnak folytatására figgelnének figyelmetességét; más-ként a' szüntelen való békételesség, nyomorúság, és szükség egészen meg bódítanak bennünket. — A' lopásnak és gyilkosságnak nints vége — a' meg öfzültvének, affzonyok, gyermekek, egészségesek s betegesek tulajdon nyofzolyaikban meg öletnek, semmi jót nem ígér az erköltsi meg jobbításra nézve a' mindenütt el hatalmazott vallás-talanság; sőt végtére minden emberi és régi vallásunkhoz való érzékenység meg fog bennünk fojtatni.“ — *Műszor többet fogunk írni a' Frantzia dolgokról.*

Prussziai Lengyel Ország.

A' Fels. Király parantsolatjára 56 tzikkelyekből álló királyi parantsolatot hirdettetett ki a' *Warsóviai* magistrátus, mellyek töbnire a' politzia rendtartást tárgyazzák. A' többek közt szikség lészzen szoroson fel jegyzeni és bé adni, mennyi palota, kőből vagy fából épült ház legyen minden fertályban? sendellel vagy szalmával fedettek é; laknak é benne avagy nem; mennyi puzta hely, kert, istálló, tsür és malom találta.

tatik ottan; mennyire megy a' lakosoknak számok és mivel táplálják magokat?

Egyszermind azt is ki hirdettette, hogy mivel ollyatén emberek is tapasztaltattak ott lenni, a' kik nemtsak desertióra úfnzolják a' Pruszszus katonákat, hanem idegen seregek számára is verbuálnak: a' ki az illyetén tsábitó embereket bé adja, leg ottan 100 arany jutalmat veszen; a' ki pedig vagy bé nem adja noha jól tudja, vagy maga azont miveli, halálra fog büntettetni. A' ki a' Pruszszus desertort vagy meg fogja, vagy vissza viszi 12 tallér jutalmat veszen.

Török Birodalom.

Az eddig *Konstántzinpolyban* Svéciai követséget viselt *Asp* úr, mind a' fényes Portának, mind az ott lévő Európai külső ministereknek jelentést tett a' Svéciai ifjú királynak meg mátkásodásáról; ugyan ezen alkalmatossággal mutatta bé a' maga követségbeli successorát *Mouradjea de Ossoun* nagy hirű Görög tudóst, a' ki már is fontos dolgokat vitt végbe a' *Stockholmi* udvar hasznára; e' vitte végbe a' fényes Portával kötött subsidiális tractát, e' viszi végbe a' Török Birodalom *Svécia* és *Dánia* közt munkában lévő szoros alliantziát is. Mi végre tétet még most is nagy hadi készületeket a' fényes Porta, ki nem lehet tanulni; Lengyel Ország fel osztásának ellentállani már most késő volna. —

Emlékezhetünk az utolsó Török háború históriájából, hogy ama halhatatlan Austriai nagy héros *Laudon* fő vezér *Bosnya* Országokba nevezetes erősségeit *Novit*, *Dubitziát* és *Berbert* a' Törököktől el vette, és a' *Sistovi* békesség után is az Austriai ház birtoka alatt meg maradtak, hanem a' környülállások azt kívánván, a' múlt osztendőben vissza adattak a' Török birodalomnak, mellyen rendkívül való módon örvendettek az ott lakó muszulmanok. De hogy sokáig állandó nem le-

hetett ezen örömök, ki tettik az oda küldetett Török comissárius *Ismet Effendi* által ellenek ki mondatott sententziából, mellynek rövid foglalata e' vala: „Meg engedtetek, úgy mond, erősegeteket és örökségeket a' Németek által el vétetni, hanem más úton és módon vissza nyerte azokat a' mi Császáruk; következésképen azt kívánja az igazság, hogy ti pénzen vegyétek azokat vissza a' fényes Portától. A' *Szultán* különös kegyelméből tinétek előbbi lakosoknak vagyon első jussotok a' meg vételhez; hogyha ez a' feltétellel tinétek nem tettik, a' többet ígérő idegen Törököknek fognak házaitek, szántóföldjeitek, és rétjeitek el adatni.“

A' Török kormányszék ezen erántok tett rendelkezésének a' *Nóvi* és *Dubitzai* lakosok már eleget tettek, és le fizették a' reájok vetett birságot; ellenben a' *Berbiri* lakosok, a' kik, ki nem álhattyán az ostromlás heves tüzét, önként oda hagyták honnyaikat, 's errevaló nézve sokkal nagyobb birság vettetett reájok, mint amazokra, még ekkorig sem tehettek eleget a' Török comissárius szavának. — Az előbbi *Berbiri* comendáns *Sali-Begh* még most is *Travnikban* ül fogságban, és nehezen fogja el vesztett hivatalját vissza nyerni. A' *Berbiri* Spáhisok (így neveztetnek azok a' Török lovas katonák, a' kik a' nékiek adatott fekvő örökségeikért tulajdon költségeiken tartoznak a' háborúkban szolgálni) alkuba botsátkozván a' fent említett Török comissáriussal 60 gyűszűt, az az, 30000 piastert ígértek jószágaiknak váltságáért, de ez a' summa kevésnek tartatván *Ismet Effendi* által, még most is függöben vagynak. Néhány Austriai fogságban volt, 's az alati sokat tapasztalt tekintetesebb Törökök ellenvetéseket tettek ellene azt mondván, hogy az illy kemény igazgatás formája nints a' Német nemzetnél szokásban. Felelet helyett az oldalán függő kardra mutatott a' Török commissárius, melly által azt akarta értékre adni, hogy köszönjék meg fejeiknek helyeken való meg hagyattatását.

Ezen kemény büntetésen kívül más keményebb is érdeklette a' fzegény *Dubitzaiakat*, t. i. a' *Travniki Basa* emberei által közikbe vitetett mirigy, melly napoként sok einbert meg fojt közülök. *Banyalyukában* is ígobban uralkodik ez a' gonosz métely, mellynek el háritására egygyik moséból, az az Török templomból a' másikba járnak a' *Mahomet* követői. (A' Török Birodalomban tsak nem minden esztendőben uralkodó veszedelmes pestisnek nevezetesebb okait láthatni az *Osmanografia* első részének 97-dik 's több lapjain. Azoknak kedvekért a' kik e' könyvet nem olvasták, rövideden elő beízeltem azokat, mellyek a' roffz polgári rendtartás, a' *Mahometánusok* tsintalansága, a' pestisben meg hólt dög testeknek szabad illeteése, az egésségeseknek a' betegekkel való egygyütt társalkodások, a' mósékba való járás, a' pestises levegő éggel eltölt falaknak, házaknak, ruháknak, és portékáknak ki nem szellőztetése 's füstölése, de kiváltképen a' praedestinatoról, az az, az Isten eleve való el rendeléséről való helytelen értelem, mivel a' *Mahomet* tudománya ízerént minden gyógyító eszközök halzontalanok, következésképen akár kerülje valaki a' pestist akar ne, a' kirol el rendeltett, abban kell nékie el veszni).

Illyen folyamatja vagy on a' törvényes igasságnak a' Török Birodalomban. Egy más példát is tettik itten fel jegyzenünk. *Banyalyukában* egy fzegény musulman valamit találván lopni, a' piatzra vitetett, 's egy ottan földbe ásatott oszlopra egy tzigány által 6 páráért, az az, 6 krajtzárért jobb fülénél fogva az oszlophoz szegeztetett, 's mind addig ott állott, valameddig egy valaki a' kerefstények közzül mellette el menván, rajta könyörült, a' fülét el vágta, 's ekként meg szabadította a' fzegény párát gyalázatos büntetésétől. Azt mondám, hogy tzigány által szegeztetett a' jobb füle az oszlophoz, mivel az, egélsz Török Biro-

dalomban nem találhatik rendes és törvényes hóhér, hanem a' kit elől 's utól kap az *Ulehma*, az az, a' törvénytévő, véle fel akalztatja a' tolvajt, kiváltképen az ollyat, a' ki a' lopáson kaphatik, minden törvény nélkül. Lásd. Osmanograf. II-dik részében a' 150-dik 's következő lapon. A' tzigányok keresve keresik az ilyen alkalmatosságot, hogy hóhért illető szolgálatjok által egy két párát érdemelhessenek.

Noha, nem mondom keményen, hanem kegyetlenül bánjanak a' Török lakosokkal: még is mindazáltal nagy hajlandósággal viseltetnek a' fényes Portához ennek jobbágyai (e). Egy *Dübitzai* kerületben lakó *Proto-Pópa*, az az, Görög fő pap, a' ki azzal vádoltatott, hogy az utolsó Török háborúban egynéhányszor halznos szolgálatot tett a' Császári seregeknek, 's erre nézve ezüst érdempénzt is nyert, halván a' fent nevezett *Novi, Dübitzai* és *Berbiri erősségeknél* a' fényes Portának lett által engedtetését, a' Császári földről oda mindjárt által szökött, hanem igen kedvetlenül vétetett a' muszulmanok által, a' kik sűrű szakállának felét ki szaggatván, felét pedig egy életlen késsel lenyúzózták tömlőzre vetették, holott mind addig kell nékie maradni, valameddig *Konstántzinápolyból* sententzia fog ellene küldetni.

(e). Fényes Portának neveztetik a' Török Birodalom azon napkeleti régi szokásra nézve, melly szerént minden napkeleti nemzeteknél az uralkodó Fejedelmek palotáinak kapuiban tartattak a' törvénytévő székek. Mivel az *Osmani Birodalom* első fundamentoma napkeleti *Asiában* vettetett meg, az *Osmani fejedelmek* is bevették azon szokást, és lakó palotáikban tartották 's tartják még ma is a' *Divánt*, az az, a' fő kormányzók gyűlését, 's erre nézve neveztetik a' Török Birodalom *Osmanica Portának*. Fényes Portának pedig azért neveztetik,

A' *Konstántzinápolyi* tudósítások még most is tellyesek a' hadi készülletekről való hirekkel. A' *Diván* tagjai különbözőképen gondolkoznak, egy része békességre, más része pedig a' *Kapután-Basával*, a' ki a' *Sultánnak* mindenese, a' háborúra hajlandó, az ott lévő Fr. minister is *Vergnina*c polgár gyakorta conferentziát tartogat a' Török ministerekkel, és a' Svéciai követtel *Asp* úrral. — —

Egy Angliai *Gesvadernek*, az az, kis flottának archipelagusba lett érkezése után, ki dolgozta azt az Anglus követ, hogy a' Frantziák által minap elraboltatott, és a' *Smirnai* kikötő helybe bé vitetett Angliai fregatta szabadon botsátassék; hanem előre meg sajdítván a' dolgot a' Frantziák, más bátorságosabb helyre küldötték azt.

Magyar Ország.

Egerből Febr. 15-dik napján. Ezen Tek. N. Vármegyében, a' múlt hólnapnak 27-dikén építő szék tartatott, és ámbár egy kis factio akart is lenni: még is mindazáltal két al-szolga birón kivül, minden Vármegye tiztviselői meg hagyattak előbbi hivataljokban. E' szerént Cs. Kir. Tanácsos *Fáy Bertalan* úr első Vice Ispán; *Taródi István* második, *Péchi Gábor* fő Jegyző; *Sághi Ignácz* első al-Jegyző; *Borbély Mihály* második al-Jegyző; *Brezovai János* harmadik al-Jegyző; kö-

mivel a' nagy Vezérnek és az Európai Konstántzinápolyban lakó követeknek palotáik is közönségesen Portáknak hivatatnak, mivel ők is ottan tartanak a' nemzetekbeliek eránt törvény székeket. Az ezen apróbb Portáktól való megkülönböztetésére nézve neveztetik a' Serail, az az, a' Császári palota, 's erről a' Török Birodalom nagy és fényes Portának. Lásd. Osmanogr. II. Rész. 94-dik 's több lapjait.

zönséges Perceptor *Malatinszky János* Cs. K. udvarnok; *Balaszovits József* al-Perceptor. Járásbéli adólizedők *Sabits Antal*, *Marsó György* és *Balaszovits Ferentz*. Fő Szolga birák *Steöfzel József*, *Radits Pál*, *Borbély Mihály* és *Frater Pál*. Alszolga birák *Hamar Antal*, *Gosztónyi Ignácz Farkas János* helyett, *Radits Mihály*, *Hellebrant Mihály*, *Gothis Ferentz Okolitsáni János* helyett, *Ivadi János* és Fő Fiscalis *Radits János*, al-Fiscalis *Zay Ignácz*; Számvevő *Urbanovszki Imre*, Esküttek *Erös János*, *Frater Adám*, *Für Böldizsár*, *Csuiz András*, *Freizeizen László*, *Brezovai József*, *Utasi Mátyás* és *Meleg Mátyás*. Registrátor *Szilágyi Pápai István*; Cancellisták *Ribosi András* és *Póts Sámuel*. — Commissáriusok *Várkonyi Ivó Mátyás*, *Szalai Imre*, *Fülep Imre*, és *Ujlázy János*. A' Vármegye orvos Doctora, a' seborvosok, a' földmérő, a' bábák, kiknek neveik a' Magy. Almanakban fel találtatnak, meg maradtak. Ezen Tek. Heves Vármegye nagyon meg különbözteti magát az ő Felsége ármádiája számára való zab ajánlással, ajándékkal és administratiojával, de leg kiváltképen a' katona ki állitással, mert 3 hét alatt 200 embert állitott ki. Leg elsőben is *Malatinszki János* királyi udvarnok és generalis Perceptor úr ment elő jó példájával, a' ki tulajdon jószágaiiban maga költségén kezdette a' verbuáltatást, 's 8 nap alatt 10 fegyveres katonát állitott ki, és királyához 's Hazájához való hűségének meg bizonyítására még tizet kíván verbuáltatni. Itt örökké esik az esső, és olly nagy sár vagyton, hogy a' házból sem lehet ki menni; még is hálá légyen az egeknek nem sok nyavalya uralkodik köztünk. — A' pénz szüke igen nagy, semminek sints árra.

* * *

Az el múlt kedden itt maradtak a' Török Országba küldetett leveleknek soksága miatt a' 18-dik M. Kurir utólsó lapján ki jegyeztetett Almanakok, hanem a' mai postán már el mennek.

D. D. S.